

Tid har havt en saadan Skole i sin Midte, og denne ikke har valet en saadan Interesse, at Befolkningen finder det Umagen værd at gjøre de nødvendige Tilskud selv, saa troer jeg, at det kan være rigtigt at trække Hjælpen bort derfra, idet man nemlig burde forsøge paa andre Steder at vække denne Interesse og anvende Pengene til at hjælpe der, hvor Interessen har vist sig at være tilstede; ihvorvel jeg derfor godt kan indrømme, at man i det Hele taget skal søge at komme bort fra, ad den Vej at skaffe høiere Underviisning paa Landet, kan jeg dog gjerne stemme for det Forslag, der her foreligger.

Der var et Par smaa Bemærkninger endnu med Hensyn til det lærde Skolevæsen, som jeg skal tillade mig at henstille til den ærede Ministers Overveelse. Den ene var, om det ikke skulde være muligt at indrette det Tilshyn med det lærde Skolevæsen, som nu tiltager i Kostbarhed hvert Aar, saaledes, at det bragtes ned til noget Simplet og dog tilveiebragte ligesaa megen Nytte for færre Penge. Man holder her en Reiseskole-inspecteur, og denne ledsages til Examinerne af flere andre Personer. Det forekommer mig, at man ligesaa godt kunde lade Lærerne i Naakostskolerne gjenfaldig reise til hinandens Skoler og derved vinde af den Control, som er nødvendig, hvorved tillige Beføstningen vilde blive høist ubetydelig. Saar er saaledes Reiseomkostningerne og Diæterne med Hensyn til denne Inspection stagne med 400 Rd. mod den Sum, der krævedes ifjor. Jeg veed nu meget vel, at Grunden dertil er, at Inspectionen er bleven udvidet til flere Skoler, men det forekommer mig dog, at der ikke kan være nogen paatrængende Nødvendighed for at holde denne Inspection med Realunderviisningen fra Statens Side, og jeg veed heller ikke, om det er til nogen Nytte; jeg troer, at naar de ansatte Lærere ere paalidelige Mænd, maatte man kunne overlade dem at holde disse Examinere, og at dette maatte være tilfrækkeligt for Statens Sikkerheds Skyld.

Der er dernæst en anden Sag, hvortil jeg ikke har stillet noget Endringsforslag, og som

naturligviis ikke lader sig bringe til Udførelse for Tiden, men hvorpaa jeg dog skal tillade mig at henlede den ærede Ministers Opmærksomhed. Det kunde nemlig efter min Mening maaffee nu snart være paa Tiden at lade de enkelte Byers Midler til deres gamle Latinskoler vende tilbage til Byerne, for at de ved Hjælp deraf kunne forbedre Underviisningen i deres Skoler. I flere Kjøbstæder er Skoleudgiften i den senere Tid stegen til en meget betydelig Høide, og det forekommer mig, at de kunne have et billigt Krav paa at faae saadanne derfra stammende Midler tilbage. Man maa nemlig erindre, at disse Latinskoler i gamle Dage vare de almindelige Dannelsesskoler; nu troer jeg derimod, at Tiden har sat andre Kjendemerker paa Dannelse end Kundskab til Latin, og man kan derfor neppe sige, at man vilde afvige fra de Siemod, hvori disse Midler oprindeligt ere givne, fordi man nu anvender dem til at skaffe nogen Kundskab i de Ting, som nu bevæge Verden. Det er naturligviis kun en ganske foreløbig Henstilling til den høitærede Ministers Overveelse.

Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet:

Jeg skal tillade mig at følge denne Afdeling punktviis paa samme Maade, som er flettet i Udvalgets Betænkning, og da først kort udtale mig om Nr. 43: angaaende en Hovedreparation af Tersløsegaard m. m. Det vil af Anmærkningerne til Finantsforslaget sees, at det, der har foranlediget Ministeriet til at fremsætte dette Forslag, er, at det har troet, paa en passende Maade at knytte et Minde til Holbergs Navn i den Land, der er udtalt i hans Testament, ved at oprette en Forsørgelsesanstalt for trængende Fruentimmer; Udførelsen vil udfordre en, i Forhold til de store Midler, han har efterladt sig, høist ubetydelig Sum. Det har været mig hjært at see, at Udvalget ikke har udtalt sig mod Realiteten af dette Forslag, men blot troet, at det burde gennemføres paa en anden Maade, nemlig ved et eget Lovforslag. Ministeriet har ikke troet, at der var Anledning dertil, idet man jo havde et Bæredens i de Kalkrentnisse Legatportioner, som gjennem Finantsloven ere blevne vedtagne af Rigsdagen, og man antog,